

The paper resumes the problems in the work *Dialectical Negation* [8] and applies dialectical contradiction to systems with in-puts and out-puts, to such systems in which there are contradictions in the in-puts and out-puts, in which there are contradictions in the in-outs or in the out-puts only, and in which there are not contradictions either in the in-puts or in the out-puts. In the paper certain kinds of the so-called coalition contradictory systems are analyzed, too.

Štúdiá nadväzuje na článok *Dialektická negácia* [8], lebo protirečenia úzko súvisia s negáciami.

Protirečenia

Protirečenie je pravdou negácie, alebo potvrdením a vyjadrením pravdy negácie, pri tom negácia je moment protirečenia a protirečenia sú nositeľmi negácie a najvnútornejším momentom pohybu, života.

Keď chceme pochopiť povahu protirečení, musíme vychádzať z podstatnej stránky každej veci, a to z jej samopohybu. Samopohyb je princíp vnútorného *rozdvorenia* a ďalšieho vnútorného rozčlenenia (sebarozčleňovania a sebadelenia) podstaty, teda jedného.¹ Samo sa pohybujúce bytie si vo svojom vnútri (v lone, v podstate) nevyhnutne vytvára rozrôznené *aktívne* časti a stránky. Pretože bytie ako bytie si musí vždy zachovať svoju vnútornú jednotu, tieto stránky, pretože sú aktívne a rôzne, teda pretože sú svojími inými², sa musia vzájomne ohraničovať, obmedzovať, teda vzájomne negovať a v *tej miere*, pretože sú aktívne, sa (môžu alebo) musia proti sebe vzájomne zameriavať a pôsobiť. Tieto stránky, ktoré vyplývajú z podstaty bytia a dotýkajú sa hlbokej štruktúry bytia, sa nazývajú *protikladnými*.³ Protikladné stránky, ako rozrôznenosť podstaty, sa vo svojej vzájomnej činnosti prejavujú ako *protirečenia*. Z toho vidno, že samo sa pohybujúce bytie si pohybom vytvára svoje vlastné protirečenia, a preto tieto protirečenia samé musia byť dynamické a ako také nesmú ustrnúť. Keby protirečenie ustrnulo, stalo

¹ „To, čo je mŕtve, pretože sa samo nepohybuje, nedospieva k rozdielom podstaty ani k podstatnému protikladu alebo nerovnosti“ [6, s. 75], pričom „udržať to, čo je mŕtve, vyžaduje najväčšiu silu“ [6, s. 89].

² Lenin protirečivosť vo veci samej definuje aj ako „to iné seba“ [1, s. 239].

³ Pri protiklade a protirečení nejde o rôznorodosť javovej roviny. Tu rozličné stránky javu majú rôzny pôvod. Jedny sú výsledky existovania samej veci (podstaty), druhé sú výsledkom vonkajších náhodných alebo menej náhodných vplyvov. Tu „protikladné“ stránky nie sú vnútorne späté, ale sa môžu náhodne objaviť. Preto nie sú nositeľom samopohybu.

by sa identické so sebou a zahynulo by; a to nielen ono, ale aj sám pohyb. Preto samo protirečenie (a teda aj protirečivé vzťahy) sa musí neustále meniť, ako sa mení vec samopohybom. Pretože podstata puď vec dopredu, vec upadá nevyhnutne novou činnosťou a vytváraním nových vnútorných rôzností do nových protirečení, ktoré sa protivia starým negáciami a protirečeniam. Tak jedno protirečenie pripravuje druhé a druhé rieši prvé. Vec dotiaľ a natoľko existuje, alebo ako sa vyjadruje Hegel, vec „je“ natoľko živá, nakoľko v sebe obsahuje protirečenie a nakoľko má silu toto protirečenie do seba pojať a v sebe udržiavať. No ak niečo existujúce...⁴ nedokáže mať v sebe samom protirečenie, ... potom toto niečo v protirečení zaniká“ (5, s. 64).

Z toho vyvodzujeme, že v protirečení existujú dve stránky, stránka boja a jednoty. Proti sebe zamerané aktívne stránky sa nevyhnutne dostanú do napätí a bojov (teda protismerných činností), ale pokiaľ jestvujú vec a protirečenia, musia byť protikladné stránky nielen vo vzťahu vylučovania, ale aj v jednote, lebo v opačnom prípade by prestali byť protikladné a jednoducho by začali vedľa seba vonkajškovo jestvovať, už by sa nevylučovali a súčasne nepotrebovali a vec by sa rozpadla a zanikla. No pretože vo svete nič nie je stále, pevné, definitívne, ale všetko je premenlivé a prechodné, protirečenie v každom bytí musí raz nadobudnúť takú formu, t. j. boj medzi protikladnými stránkami nadobudne takú mieru, že bytie nedokáže udržať v sebe protiklady; tieto stratia svoju jednotu a bytie zanikne. Preto V. I. Lenin hovorí, že „jednota ... protikladov je podmienená, dočasná, prechodná, relatívna. Boj vzájomne sa vylučujúcich protikladov je absolútny, ako je absolútny vývoj, pohyb“ (1, s. 366).

Celý proces vzniku a prekonania protirečení neprebíha plynule bez vnútorných násilností. Stránka, ktorú neguje druhá (pozitívno), sa nevyhnutne dostáva do situácie, že ju táto druhá stránka (negatívno) obmedzuje a znemožňuje; sama je však aktívna a aj ona chce znemožniť (negovať) svoju negáciu a tak upevniť svoje postavenie. Preto sa protiví negáciám, rovnako ako negácie sa protivia pozitívnu. Bez týchto „protivení“ by neexistovali protirečenia. *Neprekonané* protirečenia sa prejavujú stavom *napätia*, ktoré je výsledkom relatívnej zotrvačnosti a relatívnej identity každej z oboch stránok. Stav jedného napätia nemôže trvať počas celej existencie vecí, lebo by znemožňoval akýkoľvek jej vývin. Napätie je dočasná fáza prechodu jedného protirečenia do druhého. Protirečenie sa presadzuje prekonávaním stavov napätia.

Ako sme rozoznávali stupne a mieru negácie (8, s. 281), tak musíme rozoznávať *mieru protirečenia*. Slabšie negácie sú základom slabších protirečení a silnejšie negácie sú základom silnejších protirečení. V štúdiu (8) sme uviedli niektoré znaky slabšej alebo silnejšej negácie;

⁴ T. j. ak nedokáže vo svojom pozitívnom určení prekonať svoje negatívne určenie a udržať jedno v druhom, tak zahynie.

tie sa dajú aplikovať aj na protirečenia. Ďalšie znaky vyplývajú zo vzťahu medzi stránkou jednoty a boja v protirečení. Tam, kde prevláda a nakoľko prevláda stránka jednoty nad stránkou boja; tam je a nakoľko je, aj slabšie protirečenie ako tam, kde a nakoľko prevláda stránka boja nad stránkou jednoty.

Protirečenia, ktoré sme si doteraz všimali, boli bi-polárne (medzi dvoma stránkami). Vo všeobecnosti musíme protirečenia považovať za multi-polárne (medzi n stránkami, vecami a pod. kde $n < \aleph$.). V n -polárnych protirečeniach protiklady môžu byť medzi všetkými zložkami. No tieto protiklady nemusia mať rovnaký stupeň,⁵ a preto môže nastať prípad, že sa dve, tri, ... $n-1$ zložiek⁶ spoja proti ostatným, a tak sa môžu utvárať dočasné koalície zamerané na odstránenie nekoaličných zložiek.

Ďalšie formy protirečení vyplynú z viacúrovňového charakteru reality. Rozoznávame negácie a protirečenia na tej istej úrovni a medzi rozličnými úrovňami. Táto okolnosť umožní také situácie, že veci (napr. štáty) sú na jednej úrovni v stave spoločnej a vzájomne prospešnej spolupráce a na iných úrovniach sú medzi nimi protirečivé vzťahy; prípadne, že vec (systém) sa na jednej úrovni harmonicky rozvíja a na inej úrovni „vďaka“ protirečeniam (rýchlejšie alebo pomalšie) odumiera alebo stagnuje. Tým prechádzame k protirečivým dialektickým systémom.

Protirečivé dialektické systémy

Protirečivé dialektické systémy sú také viacúrovňové dynamické systémy, v ktorých vznikajú protirečenia, ale sa následne aj prekonávajú (riešia)⁷, a preto nie sú preplnené.⁸ V (8, s. 281) sme videli, že jestvuje veľké množstvo rôznych druhov negácií a protirečení, a preto bude jestvovať aj veľké množstvo druhov dialektických systémov. My si všimame len dialektické systémy so vstupmi a výstupmi,⁹ pričom kvôli jednoduchosti budeme brať do úvahy protirečenia na jednej úrovni.

Ak berieme do úvahy dialektický systém S_d s množinou vstupov $Z_d = \{z_1, \dots, z_n\}$ a s množinou výstupov $V_d = \{v_1, \dots, v_m\}$, tak môžeme dostať protirečivé systémy, v ktorých:

⁵ Prípadne nie všetky stránky musia byť ku všetkým ostatným stránkam vo vzťahu protirečenia.

⁶ z ktorých ani jedna sama nemôže riešiť protirečenie. Z tohto hľadiska delíme negácie (a teda aj protirečenia) na *nevyhnutné*, ale *nedostatočné* a na *dostatočné*. Negácia je nevyhnutná, ale nedostatočná, ak sa bez nej nedá riešiť protirečenie, ale sama ho nemôže riešiť. Dostatočná je tá negácia, ktorá môže riešiť protirečenie.

⁷ alebo sa usilujú riešiť.

⁸ V preplnených systémoch protirečenie jednoducho existuje a nedá sa odstrániť. V dialektických systémoch protirečenia vznikajú, prekonávajú sa, a pokiaľ systém existuje, vznikajú nové protirečenia. (Okrem toho v preplnených systémoch sa používajú čisto vylučujúce negácie. V nich Na obsahuje všetko okrem toho, čo obsahuje a ; preto konjunkcia a a Na vyjadruje vôbec všetko, t. j. z a a a Na nasleduje hocičo.)

⁹ Každý takýto systém musí mať buď viac vstupov alebo viac výstupov; v opačnom prípade by nemalo byť medzi čím protirečenie.

1. Protirečenia sú na vstupoch a protirečenia sú na výstupoch

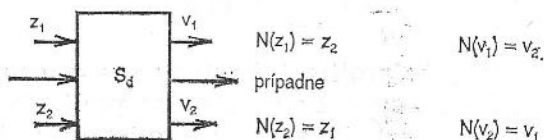
- a) na vstupoch budú silné protirečenia, na výstupoch budú silné protirečenia
- b) na vstupoch budú silné protirečenia, na výstupoch budú slabé protirečenia
- c) na vstupoch budú slabé protirečenia, na výstupoch budú slabé protirečenia
- d) na vstupoch budú slabé protirečenia, na výstupoch budú silné protirečenia.

2. Protirečenia sú na vstupoch, protirečenia nie sú na výstupoch

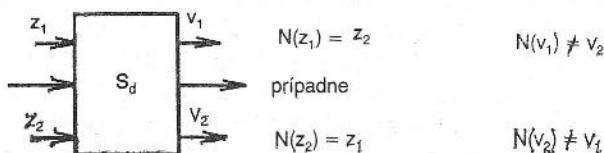
3. Protirečenia nie sú na vstupoch, protirečenia sú na výstupoch¹⁰

4. Protirečenia nie sú na vstupoch, protirečenia nie sú na výstupoch.¹⁰

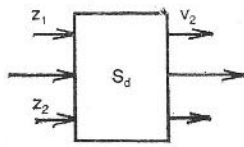
Systémy 1. by sme mohli nazvať antagonistickými a sami o sebe by nemali byť dialektickými systémami. Schematicky ich môžeme znázorňovať nasledovne¹¹

V tomto prípade ide o symetrické negácie, a teda aj o symetrické protirečenia. Systémy 2. *prekonávajú* (odstraňujú) protirečenia a znázorňujeme ich schémou

alebo schémou

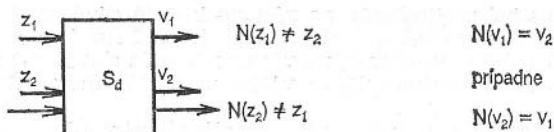

ňou sa znázorňuje, že z_2 ako negácia z_1 prekonalo protirečenie, a tým vylúčilo z hry jemu primeraný výstup v_1 . Medzi systémy prekonávajúce protirečenia by sme mohli zaradiť aj systémy 1.b) pretože tieto *tlmia* protirečenia.

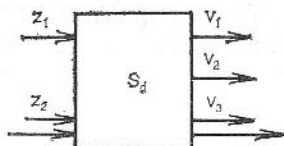
¹⁰ Tento štvrtý prípad môžeme považovať za systém s nulovým stupňom negácie.

¹¹ Neoznačené vstupy a výstupy sú tie, ktoré nie sú s označenými vo vzťahu negácie. Nie všetky vstupy musia byť protirečivé.

Systémy 3. generujú protirečenia; znázorníme ich schémou

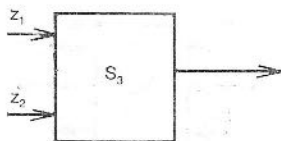

alebo schémou

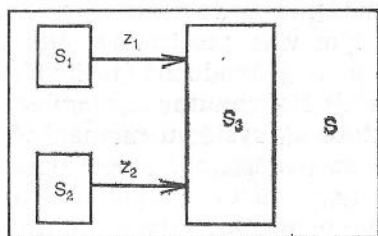
aby sme tak znázornili, že protirečivé vstupy z_1 a z_2 generujú ďalší protirečivý výstup v_3 . Medzi systémy generujúce protirečenia môžeme zaradiť aj systémy 1.d) pretože zvyšujú protirečenia. Protirečenia na vstupoch daného systému môžeme tak chápať, že z dvoch alebo n -vstupov sú niektoré pre systém žiadúce, iné nežiadúce.¹² S takými vstupmi sa stretávame v systéme, kde vstupy tvoria napr. direktívy, z ktorých jedna má umožniť zvyšovanie iniciatívy, druhá ju však brzdí alebo až znemožňuje, kde jedna podporuje kolektívne, druhá individuálne bohatnutie a pod. Všeobecne hovoríme, že v takýchto systémoch, ktoré majú dva vstupy z_1, z_2 , vstup z_2 je zameraný na dosiahnutie výstupu (cieľa) v_1 , z_1 je zameraný na znemožnenie výstupu v_1 , t. j. cez z_1 sa chce dosiahnuť cieľ v_1 , cez z_2 sa chce zmariť cieľ v_1 alebo naopak.

Protirečenia na vstupoch často nebývajú bezprostredne zjavné, ale sa prejaví až svojimi dôsledkami. Ak máme systém

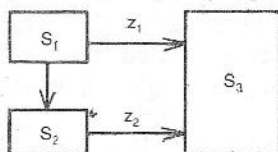

pričom $z_1 = N(z_2)$, tak k z_1 a z_2 ako aj k tomu, že $z_1 = N(z_2)$ sa dôjde dlhším alebo kratším logickým alebo ekonomicko-technologickým postupom zo systémov S_1 a S_2 . To je možné tak, že z_1 je výstup systému S_1 , z_2 výstup systému S_2 a súčasne sú vstupmi do systému S_3 , pričom S_1, S_2, S_3 sú subsystémy systému S .

¹² Definovať, čo je žiadúce alebo nežiadúce, neprislúcha logike alebo metodológii, ale konkrétnej disciplíne. Pre metodológiu je dôležité, že medzi žiadúcimi a nežiadúcimi vstupmi alebo výstupmi je vzťah orientovanej negácie, t. j. nežiadúce tu znamená nežiadúce z hľadiska daného systému.

Hovoríme, že $S_1 = N\{S_2\}$ alebo naopak. S takýmto prípadom sa stretávame napr. pri systéme výroby S_3 , v ktorom S_1 zohľadňuje len ekonomické hľadiská a S_2 len sociálne hľadiská. Medzi S_1 a S_2 musí nevyhnutne dôjsť k väčšiemu alebo k menšiemu stupňu protirečenia alebo protirečení, ktoré v tomto prípade rozvoj systému S_3 a systému S neurýchľujú, ale *spomaľujú*. Uvedieme ešte zložitejší systém.

Systém S_1 (napr. buržoázia), aby mohol existovať si musí vytvoriť systém S_2 (proletariát). Medzi S_1 a S_2 však vznikajú protirečenia, t. j. vstupy z_1 a z_2 do spoločnosti S_3 sú vo vzťahu negácie $z_2 = N\{z_1\}$ veď buržoázia si nevyhnutne produkuje svojho vlastného hrobára [7, s. 57]. Negácia medzi S_1 a S_2 je tu asymetrická a jednosmerná, lebo S_1 chce trvale ostať kladom. S_2 sa však z *hľadiska* S_1 nechce a nemôže stať kladom¹³, a preto S_2 určuje vývin a budúcnosť.

Podobne môžeme chápať aj *protirečenia na výstupoch*. Aj tu rozoznávame výstupy žiadúce (obyčajne plánované, očakávané) spĺňajúce ciele systému a výstupy nežiadúce (*obyčajne* neplánované a neočakávané), ktoré vo väčšej alebo menšej miere nespĺňajú ciele systému¹⁴ alebo sú proti týmto cieľom. Protirečivý systém teda *nevyhnutne* obsahuje aj výstupy žiadúce aj nežiadúce, pričom tieto druhé (proti systému zamerané) sú pre systém práve tak nevyhnutné (i keď nie vždy rovnakou mierou) ako žiadúce. V protirečivom systéme teda nežiadúce výstupy vyplývajú z povahy systému práve tak nevyhnutne ako žiadúce, a preto v takom systéme *musí* nastať niečo, čo *nemá* nastať.

¹³ V tomto prípade S_1 je konzervatívnou, S_2 deštruktívnou stránkou systému S_3 . Od S_1 vychádza akcia na zachovanie protikladu, od S_2 akcia na jeho zničenie.

¹⁴ Termín „ciele systému“ tu chápeme široko ako výstupy dynamických systémov, ktoré sú úzko späté so štruktúrou systémov. Tzn., že jedno bez druhého sa nedá meniť.

Na základe toho môžeme zaviesť *mieru protirečivosti* dialektických systémov. Systémy sú tým viac protirečivé, čím viac z ich výstupov je nevyhnutne nežiadúcich a jednoducho nežiadúcich, a čím je väčšia miera ich nevyhnutnosti.¹⁵ Nevyhnutne nežiadúce, ale i nevyhnutne žiadúce sú tie výstupy, ktoré sú systému imanentné, a teda sa nedajú odstrániť bez toho, že by sa neodstránil alebo zmenil sám systém. Nevyhnutne žiadúce výstupy nech sú v_d , nevyhnutne nežiadúce výstupy budú potom ich orientovanou negáciou $N_o[v_d]$. Potom z povahy systému S_d budú nasledovať aj v_d aj $N_o[v_d]$.

$S_d \rightarrow v_d$, $S_d \rightarrow N_o[v_d]$ a teda

$S_d \rightarrow v_d \wedge_o N_o[v_d]$ kde $\wedge_o$ bude orientovanou konjunkciou.

Keby všetky výstupy systému boli nevyhnutne nežiadúce, bolo by to znakom, že systém nemôže riešiť, prekonať ani jedno protirečenie. Taký systém neudrží v sebe tieto protirečenia, rozpadne sa, stane sa mŕtvym. A vieme, že čo je mŕtve, sa nedá udržať nijakou silou. No prv alebo neskôr musia zaniknúť aj systémy, ktoré majú protirečenia rovnaké na výstupoch ako na vstupoch, lebo ich nevedia zvládnuť a riešiť. Také systémy nie sú v pravom slova zmysle dialektické, lebo pri protirečení sa nemožno zastaviť, ale toto sa musí sebou samým prekonávať (4, s. 165). Platí to teda aj o systémoch 1.a) a 1.c). Celkom iná situácia vznikne, ak sa systémy 1.b) a 1.d) stanú súčasťami širších systémov, t. j. keď sa s inými systémami zúčastnia na tvorení a riešení protirečení. Vtedy systém 1.b) *utlmujúci* protirečenia sa môže stať užitočným pomocníkom, aby iné subsystémy mali čas na „oddych“, aby počkali, alebo aby mali čas sa prispôsobiť a tak odstrániť protirečenia.¹⁶ Za iných okolností sa môže stať dôležitým systém 1.d) *zväčšujúci* protirečenia preto, aby protirečenie dosiahlo takého stupňa, že rozhodujúcou sa stáva (len) vylučujúca negácia a aby systém zanikol.¹⁷

Pretože každý reálny systém (okrem reality ako celku) je konečný a nedokonalý, nemôže mať len samé žiadúce výstupy, t. j. výstupy, ktorých miera protirečenia by bola rovná nule. Takýto „dokonalý“ systém by sme mohli nazvať *harmonickým*. Systémy, ktoré majú aj žiadúce aj nežiadúce výstupy, by boli *disharmonické* a systémy, ktoré majú nevyhnutne aj nežiadúce výstupy by sa mohli volať *antiharmonickými*. Harmonické systémy sú buď umelé idealizácie alebo sú len časovo a funkčne ohraničenou časťou širších systémov, keď môžeme alebo nakoľko môžeme zanedbať ich samopohyb. Sám svet, spoločnosť, veda a výroba sa neustále vyvíjajú a niekam uberajú. A preto všetky časti sveta,

¹⁵ Systém, ktorý si vytvára prekážky svojho rozvoja, má menšiu mieru protirečenia ako systém, ktorý si neustále vytvára podmienky svojho zániku.

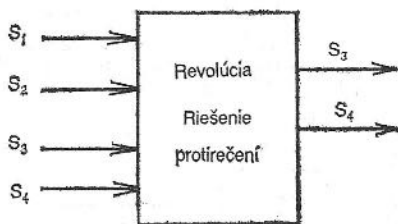
¹⁶ Prípadne, aby sám utlmujúci systém mal možnosť pripraviť si sily pre budúce víťazstvo.

¹⁷ Problém spoločovania sa systémov (hoci v menšej alebo väčšej miere vzájomne protirečivých) proti jednému z nich (koalície) je v živote spoločnosti veľmi známy.

spoločnosť, veda sa po čase musia meniť prostredníctvom protirečení. Harmonický systém by nemal čo prekonávať a celý by bol už na začiatku v sebe konštituovaný, do seba uzavretý, a tak by predstavoval vlastne živú mŕtvolu. Preto, aby vývin neustal, systém, ktorý vyriešil všetky protirečenia, musí vstúpiť ako subsystém do nového systému (alebo sa musí pretvoriť v nový systém), v ktorom nevyhnutne vzniknú nové protirečenia.

Systémy, ktoré sa doteraz uvádzali, boli veľmi jednoduché. Všimnime si teraz bližšie štruktúru koaličných systémov, ktoré majú zložitejšiu štruktúru.

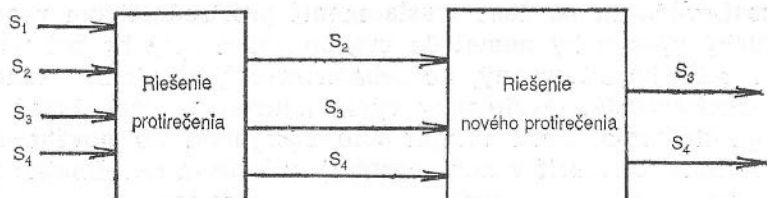
Koaličné dialektické systémy sa skladajú z najmenej troch subsystémov, medzi ktorými sú rôzne silné protirečenia (negácie), pričom ani jeden subsystém nemôže sám vyriešiť protirečenia v svoj prospech, t. j. nemôže zvíťaziť. Ako príklad vezmeme (spoločenský) systém S skladajúci sa zo štyroch subsystémov (napr. cárizmus, buržoázia, roľníctvo a proletariát)¹⁸ S_1, S_2, S_3, S_4 . Vodítkom pri riešení protirečení je miera a sila protirečenia medzi jedným a druhým, ako aj miera existencie závislosti jedného na druhom, t. j. miera asymetrickej smerovej negácie a s ňou súvisiaceho protirečenia. Koalíciu nemožno uzavrieť medzi S_1 a S_3 , medzi S_1 a S_4 , lebo medzi nimi sú silné protirečenia, pričom S_1 nemôže existovať bez S_3 a bez S_4 , ale S_3 a S_4 môžu existovať aj bez S_1 . Protirečenie medzi S_1 a S_2 nie je veľmi veľké¹⁹, a preto za určitých okolností môžu uzatvárať koalíciu. Protirečenie medzi S_3 a S_4 je malé a ľahko sa odstráni. Preto S_3 a S_4 sú v podstate prirodzení spojenci. Pretože aj S_1 aj S_2 chcú byť len kladom a S_3 a S_4 (z hľadiska S_1 a S_2) len záporom, koalícia S_3 a S_4 nakoniec určí chod vývoja

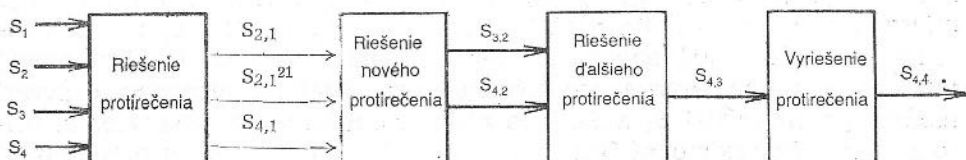
Sú však možné aj iné prípady. Ak negácia medzi S_3 a S_1 , S_4 a S_1 je nepomerne väčšia ako negácia medzi S_3 a S_2 , S_4 a S_2 a negácia medzi S_4 a S_3 je slabá, tak môže vzniknúť koalícia S_2, S_3, S_4 proti S_1 ; po víťazstve sa táto koalícia rozpadne a vzniká nová koalícia medzi S_3 a S_4 proti S_2 .

¹⁸ Podrobnú analýzu takejto situácie podáva napr. V. I. Lenin v *Dve taktiky sociálnej demokracie v demokratickej revolúcii* [2, s. 39 a n.] v *O úlohách proletariátu v súčasnej revolúcii* [3, s. 18 a n.).

¹⁹ aj S_1 aj S_2 nemôžu bez S_3 a S_4 existovať.

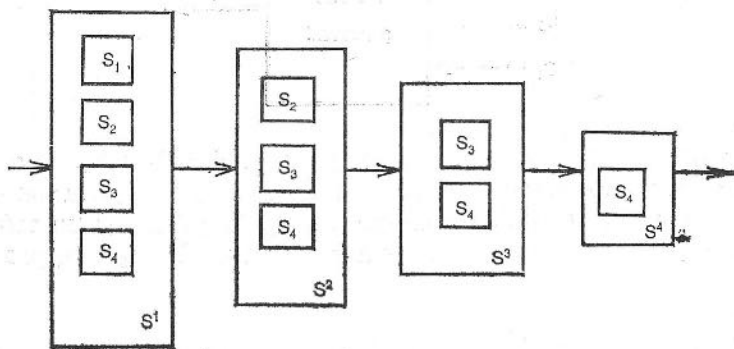

Je pochopiteľné, že S_3 a S_4 na prvom vstupe a poslednom výstupe nie sú abstraktne totožné, ale samy sa vyvíjajú. Keby tieto systémy boli úplne totožné, riešenie protirečenia by pre ne nemalo vôbec význam. S_3 a S_4 musia na seba vziať mnoho funkcií, ktoré si pred tým nárokovali S_1 a S_2 ,²⁰ samozrejme okrem jednej: nechcú sa stať takým kladom, ktorý by si vytváral negáciu, na ktorej by boli závislé. Tým sa vyriešilo hlavné protirečenie a v lone S_3 a S_4 začnú vznikať protirečenia iného druhu. Iný druh riešenia protirečenia bude mať schému

Prvým riešením zaniká S_1 , ale tým sa súčasne menia S_2 , S_3 , S_4 v $S_{2,1}$, $S_{3,1}$, $S_{4,1}$ atď. až nakoniec sa systém $S_{4,3}$ mení v samostatný systém $S_{4,4}$. Tým, že $S_{4,4}$ sa zo subsystému S_4 stal samostatný systém, musí prekonať (sebaprekonať) bývalé nevyhnutné jednostrannosti. $S_{4,4}$ ako nový systém sa vo svojom vnútri začína rozvíjať a plodiť sebe vlastné protirečenia.

Aby sme explicitne znázornili, že S_1 , S_2 , S_3 , S_4 a potom S_2 , S_3 , $S_4 \dots$ tvoria *jeden* systém, tak použijeme schému

²⁰ napr. organizátorské, obranné a iné funkcie.

²¹ Namiesto $S_{2,1}$ dať $S_{3,1}$

Do systému S^2 prešli len $S_2, S_3, S_4, \dots$ do systému S^4 prešiel len systém S_4 .

S_4 v S^4 nie je totožný s S^4 , lebo v S^4 nevyhnutne ostáva aj niečo z dedičstva S_1, S_2, S_3 , čo sa prejavuje nevyhnutne ako „zdedené“, a nie vlastné protirečenie systému S^4 .

LITERATÚRA

1. LENIN, V. I.: Filozofické zošity. Bratislava 1980.
2. LENIN, V. I.: Dve taktiky sociálnej demokracie v demokratickej revolúcii. In: Vybrané spisy 2 Bratislava 1973.
3. LENIN, V. I.: O úlohách proletariátu v súčasnej revolúcii. In: Vybrané spisy 3. Bratislava 1973.
4. HEGEL, G. W. F.: Logika. Bratislava 1961.
5. HEGEL, G. W. F.: Logika ako veda II. Bratislava 1985.
6. HEGEL, G. W. F.: Fenomenologie ducha. Praha 1960.
7. MARX, K. — ENGELS, F.: Manifest komunistické strany. Praha 1986.
8. FILKORN, V.: Dialektická negácia. In: Filozofia 1986, č. 3.

ПРОТИВОРЕЧИВЫЕ СИСТЕМЫ

Войтех Филкорт

Данная статья по смыслу примыкает к статье „Диалектическое отрицание“ и является ее продолжением. Автор исходит из самодвижения и имманентного расчленения самой сущности бытия. На основе самодвижения внутри бытия в нем возникают активные разнонаправленные противоположные стороны, которые характеризуются как их единством, так и их активной взаимно против себя действующей и взаимно ограничивающей деятельностью, которую мы называем борьбой. Всё это положение потом характеризуется единством положительных сторон и их отрицаний, следовательно, понятием противоречия.

Понятие противоречия в статье применяется к системам с входами и исходами. С этой точки зрения можно различать четыре вида противоречивых диалектических систем. Системы, в которых: 1. Противоречия имеются во входах и в исходах; 2. Противоречия имеются во входах и их нет в исходах; 3. Противоречия не имеются во входах, но они есть в исходах; 4. Противоречия не имеются ни во входах, ни в исходах.

Системы 1. различаются по силе (степени) противоречий. Поэтому мы будем различать системы 1., в которых: а) во входах будут сильные противоречия и в исходах будут сильные противоречия; б) во входах будут сильные противоречия, а в исходах будут слабые противоречия; в) во входах будут слабые противоречия и в исходах будут слабые противоречия; г) во входах будут слабые противоречия, а в исходах будут сильные противоречия.

В статье указывается на некоторые случаи коалиционных противоречивых систем.

WIDERSPRÜCHLICHE SYSTEME

Vojtech Filkorn

Die Studie knüpft auf den Aufsatz Dialektische Negation an und stellt dessen Fortsetzung dar. Sie geht von der Selbstbewegung und immanenten Zergliederung im

Wesen des Seins selbst, aus. Aufgrund der Selbstbewegung innerhalb des Seins, entstehen in ihm aktive verschiedentlich ausgerichtete gegensätzliche Seiten, die durch ihre Einheit sowie durch ihre aktive wechselseitig gegeneinander wirkende und wechselseitig sich beschränkende, Kampf genannte, Tätigkeit charakterisiert sind. Diese ganze Situation wird dann als Einheit von Positionen und deren Negationen auf den Begriff des Widerspruchs gebracht.

Der Begriff des Widerspruchs wird in der Studie auf Systeme mit Ein- und Austritten appliziert. Unter diesem Gesichtspunkt lassen sich vier Arten von widersprüchlichen dialektischen Systemen unterscheiden: 1. Widersprüche in Ein- und Austritten; 2. Widersprüche in Ein-, keine Widersprüche in Austritten; 3. Keine Widersprüche in Einritten, Widersprüche in Austritten; 4. Keine Widersprüche, weder in Ein- noch in Austritten.

Die Systeme 1. unterscheiden sich nach Kraft (Stufe) der Widersprüche. Deswegen werden Systeme 1. unterschieden in denen a/ in den Einritten starke Widersprüche, sowie in den Austritten starke Widersprüche auftreten; b/ in den Einritten starke, in den Austritten schwache Widersprüche; c/ in den Ein- und Austritten schwache Widersprüche; d/ in den Einritten schwache, in den Austritten starke Widersprüche.

In der Studie werden einige Fälle koalitionärer Systeme des Widerspruchs aufgezeigt.